

Informe jurídic en relació amb el projecte de Decret de la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra les Violències Masclistes

Antecedents

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit d'un Departament en el qual es demana que l'Autoritat emeti un informe sobre el projecte de Decret de la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra les Violències Masclistes.

Analitzat el Projecte, vista la normativa vigent aplicable i d'acord amb l'informe de l'Assessoria Jurídica, s'informa del següent.

Fonaments Jurídics

I

(...)

II

La Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista “[...] té per objecte l'erradicació de la violència masclista i la remoció de les estructures socials i dels estereotips culturals que la perpetuen, amb la finalitat que es reconegui i es garanteixi plenament el dret inalienable de totes les dones a desenvolupar la pròpia vida sense cap de les formes i dels àmbits en què aquesta violència es pot manifestar” (article 1.1). I “[...] estableix mesures integrals respecte a la prevenció i la detecció de la violència masclista i de sensibilització respecte a aquesta violència, amb la finalitat d'erradicar-la de la societat, i també reconeix els drets de les dones que la pateixen a l'atenció, l'assistència, la protecció, la recuperació i la reparació integral” (article 1.2).

D'acord amb el que estableix l'article 6 de la Llei 5/2008, les mesures integrals a què es refereix l'article 1.2 tenen la finalitat, entre d'altres, d'establir mecanismes per a fer recerca sobre violència masclista i difondre'n els resultats, i també establir mecanismes per a la sensibilització social i la informació destinada a les dones (article 6.d), avaluar cada dos anys la xarxa d'atenció i recuperació integral per a les dones que pateixen violència masclista (article 6.h) i establir mecanismes per a una intervenció integral i coordinada contra la violència masclista, i crear-ne d'específics per a abordar la violència de segon ordre, per mitjà de la col·laboració de les administracions públiques de Catalunya i de la participació de les entitats de dones, de professionals i d'organitzacions ciutadanes que actuen contra la violència masclista (article 6.i).

Al seu torn, l'article 78 de la Llei 5/2008 estableix que *“Les administracions públiques competents s'han de cedir mútuament les dades de caràcter personal necessàries, amb la finalitat de poder gestionar d'una manera adequada els serveis de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral i les prestacions econòmiques establertes per aquesta llei, i també d'altres que s'estableixin per llei, relacionades amb la violència masclista. A aquest efecte s'ha de crear un fitxer específic, que ha d'ésser regulat per reglament.*

L'article 82 de la Llei 5/2008, crea la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra la Violència Masclista, dependent de l'Institut Català de les Dones, com a òrgan específic de coordinació i assessorament institucionals en el compromís de fer efectiu el dret de no-discriminació de les dones i a la qual se li atorga la funció d'impulsar, seguir, controlar i avaluar les actuacions en l'abordatge de la violència masclista, sens perjudici de les competències d'impuls, seguiment i control dels departaments de la Generalitat.

I, l'apartat 3 de l'article 82, estableix que s'ha d'establir per reglament la composició, el funcionament i les competències de la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra la Violència Masclista, i també la coordinació de la Comissió amb altres òrgans.

En el marc d'aquesta previsió, es va aprovar el Decret 60/2010, d'11 de maig, de la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra la Violència Masclista, el qual estableix que la Comissió es constitueix com a màxim òrgan de coordinació institucional per a impulsar, efectuar el seguiment i avaluar les actuacions en l'abordatge de la violència masclista que duen a terme els departaments de la Generalitat, així com fomentar la participació i col·laboració d'aquests amb les entitats i òrgans de la societat civil que treballen en aquest àmbit (article 2).

Quant a les seves funcions, l'article 3 el citat Decret estableix que són, entre d'altres, coordinar les actuacions dels diferents departaments de la Generalitat i els organismes relacionats amb la violència masclista, fomentar instruments de participació, col·laboració i cooperació entre administracions públiques, organitzacions socials, agents econòmics i socials, els grups de dones i les persones professionals dels diferents àmbits com a elements necessaris per a millorar la previsió, l'atenció i la recuperació, així com vetllar pel compliment de les actuacions acordades i avaluar les accions, i formular propostes sobre pràctiques i projectes nous a posar en marxa.

El projecte de Decret presentat pel Departament té per objecte modificar el Decret 60/2010, d'11 de maig, de la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra la Violència Masclista.

La memòria general que acompanya el projecte de Decret exposa que *“la Llei 5/2008 ha estat modificada per la Llei 17/2020, del 22 de desembre, ampliant els diferents àmbits i les formes de violència masclista, com les que es donen en l'àmbit digital, en l'institucional, en l'àmbit de la salut sexual i reproductiva (per primera vegada es defineix el consentiment sexual), la vicària contra filles i fills [...]”* i, més endavant, continua exposant que *“[...] els fets i l'evolució legislativa i social han palesat la necessitat de la seva modificació, per tal d'adaptar i actualitzar la seva funció, composició i finalitat a la realitat actual.”*

I, d'acord amb el que preveu la memòria d'avaluació d'impacte del projecte de Decret, l'objectiu d'aquest és *“[...] regular una nova estructura d'aquesta Comissió adaptada als objectius del Pla de Govern i actualitzada per donar resposta efectiva a les modificacions*

produïdes per la Llei 17/2020, de 22 de desembre que reforma la Llei 5/2008 de 24 d'abril, amb el Decret 21/2021, de 25 de maig i el Decret 249/2021, de 22 de juny".

D'entrada, amb caràcter previ, cal fer avinent que aquesta Autoritat no va informar en el seu moment el projecte de Llei dels drets de les dones a erradicar la violència masclista (actualment, Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista), ni el projecte Decret 60/2010, d'11 de maig, de la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra la Violència Masclista.

Aquest informe s'emet exclusivament pel que fa a la valoració de la incidència que el projecte de Decret pot tenir des del punt de vista de la protecció de dades personals.

A aquests efectes, es considera dada personal *"toda información sobre una persona física identificada o identificable («el interesado»); se considerará persona física identificable toda persona cuya identidad pueda determinarse, directa o indirectamente, en particular mediante un identificador, como por ejemplo un nombre, un número de identificación, datos de localización, un identificador en línea o uno o varios elementos propios de la identidad física, fisiológica, genética, psíquica, económica, cultural o social de dicha persona"* (article 4.1 RGPD).

I, per altra banda, es considera tractament *"cualquier operación o conjunto de operaciones realizadas sobre datos personales o conjuntos de datos personales, ya sea por procedimientos automatizados o no, como la recogida, registro, organización, estructuración, conservación, adaptación o modificación, extracción, consulta, utilización, comunicación por transmisión, difusión o cualquier otra forma de habilitación de acceso, cotejo o interconexión, limitación, supresión o destrucción"*.

Per tant, la normativa de protecció de dades personals serà aplicable als tractaments de dades de persones físiques identificades o identificables que es duguin a terme per la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra les Violències Masclistes (d'ara endavant, d'acord amb la nomenclatura del projecte de Decret tramès, CNVM).

III

D'acord amb el que s'ha exposat, el projecte de Decret tramès té per objecte modificar el Decret 60/2010, d'11 de maig, de la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra la Violència Masclista.

Analitzat el projecte, s'adverteix que manté l'estructura del Decret 60/2010, és a dir, regula la CNVM des de la perspectiva de la seva constitució, adscripció i naturalesa (article 1), la finalitat (article 2) i les seves funcions (article 3), la composició (article 4), el règim de funcionament (article 5), el règim jurídic (article 6) i incorpora una previsió relativa a la protecció de dades (article 7).

A partir de la seva anàlisi, s'identifiquen canvis que afecten tot el text del Decret 60/2010, en el sentit que, d'acord amb el que apunta la documentació adjunta (la memòria general i la memòria d'avaluació d'impacte), amb caràcter general es tracta d'una adaptació i actualització arran de les modificacions que s'han anat produint sobre la Llei 5/2008, entre d'altres circumstàncies.

Per exemple, l'article 2 del projecte, relatiu a la finalitat de la CNVM, estableix de manera similar a la previsió homònima de l'actual Decret 60/2010, el següent:

"[...] té per finalitat constituir-se com a màxim òrgan de coordinació institucional per a impulsar, efectuar el seguiment i avaluar les actuacions, les eines, el finançament, els protocols d'intervenció, i altres espais i mecanismes que siguin necessaris per l'abordatge de les violències masclistes que duen a terme la Generalitat de Catalunya, així com fomentar la participació i col·laboració de la resta d'administracions públiques i òrgans de la societat civil que treballen en aquest àmbit".

Però, també hi ha d'altres modificacions més substancials, com ara les relatives a les funcions i el règim de funcionament de la CNVM.

En particular, quant a les funcions de la CNVM, l'article 3 del projecte detalla amb més exhaustivitat el llistat de les funcions que ha de desenvolupar la CNVM, com ara, introdueix la funció d'impulsar, assessorar, fer el seguiment i avaluar les actuacions de les administracions en l'abordatge de les violències masclistes (apartat b), informar sobre les normes, les disposicions i les polítiques que aprovi i executi l'Administració de la Generalitat referides a l'abordatge de les violències masclistes, sens perjudici de les funcions atribuïdes a altres òrgans (apartat g), i la d'acordar els mecanismes de cooperació i coordinació entre les vocalies de la mateixa Comissió i d'aquestes amb altres administracions i institucions (apartat k).

I, quant al funcionament de la CNVM, previst a l'article 5, el projecte de Decret introdueix diverses modificacions relatives al funcionament del Ple i, entre altres qüestions, concreta el fet que la CNVM funcionarà a través de tres grups estables de caràcter permanent, el grup inter departamental, el grup de seguiment tècnic i el grup de treball "Anàlisi dels casos d'homicidi per violència masclista", el qual passa a denominar-se "Grup d'anàlisi dels casos de Feminicidi" d'acord amb el que estableix l'article 5.5, i estableix els objectius de cadascun d'ells.

A priori, cal tenir en compte que, prenent en consideració també el que preveu la Llei 5/2008 i el Decret 60/2010, no es desprèn que la CNVM hagi de tractar dades personals amb l'objectiu principal d'aconseguir *"una adient complicitat entre la societat civil, les institucions i el Govern de la Generalitat de Catalunya amb l'objectiu de coordinar i afavorir les polítiques d'abordatge integral contra la violència masclista"* (preàmbul del Decret 60/2010).

I tampoc es desprèn dels termes en què l'article 7.5 de la Llei 5/2008 es refereix a l'elaboració i avaluació de polítiques públiques sobre violència masclista. En particular:

"L'adequació de l'abordatge de la violència masclista requereix una anàlisi quantitativa i qualitativa prèvia. L'obligació en l'obtenció de dades estadístiques oficials per a l'elaboració i avaluació de les polítiques públiques sobre violència masclista s'ha de dur a terme en el marc de la legislació catalana en matèria d'estadística, especialment pel que fa a la regulació del secret estadístic, en els termes que estableixen la normativa catalana d'estadística, la normativa en matèria de protecció de dades de caràcter personal i les altres normes aplicables, sens perjudici de les funcions de l'Observatori de la Igualtat de Gènere i del Centre d'Estudis, Recerca i Capacitació sobre Violència Masclista."

És a dir, no sembla que la CNVM hagi de tractar dades personals per dur a terme els objectius i les funcions a què fa referència la Llei 5/2008 (art. 82.2), amb l'objectiu de coordinar i afavorir les polítiques d'abordatge integral contra la violència masclista (preàmbul del Decret 60/2010).

A tal efecte, cal fer avinent que el considerant 26 de l'RGPD, en relació amb el concepte de dada personal a què es refereix l'article 4.1, disposa que *"[...] los principios de protección de datos no deben aplicarse a la información anónima, es decir información que no guarda relación con una persona física identificada o identificable, ni a los datos convertidos en anónimos de forma que el interesado no sea identificable, o deje de serlo. En consecuencia, el presente Reglamento no afecta al tratamiento de dicha información anónima, inclusive con fines estadísticos o de investigación"*.

Així doncs, la normativa de protecció de dades només serà plenament aplicable en la mesura que la CNVM tracti dades personals de persones físiques identificades o identificables, en els termes que es refereix l'article 4.1 de l'RGPD.

IV

Ara bé, sens perjudici del que s'ha exposat en l'anterior fonament jurídic, cal evidenciar que hi ha determinades modificacions introduïdes en el projecte del Decret tramès les quals generen dubtes en relació amb el fet que, a la pràctica, la CNVM no accedeixi a dades personals. En altres termes, hi ha determinades modificacions les quals no permeten descartar la possibilitat que la CNVM tracti dades personals en la pràctica, i sobre les quals és necessari fer avinent determinades qüestions que cal tenir en compte.

D'entrada, l'article 7 del projecte de Decret estableix que *"la tramesa d'informació a les vocalies de la Comissió ha de complir les garanties de la legislació en matèria de protecció de dades. També s'ha de donar compliment d'aquesta garantia en tots els tractaments de dades personals que es puguin derivar de la realització de les funcions de la Comissió nacional per a una Intervenció Coordinada contra les violències Masclistes"*.

Des d'una perspectiva estrictament formalista del projecte tramès, es valora positivament que s'hagi incorporat una previsió amb aquest contingut. Ara bé, cal recordar que l'obligació de compliment de la normativa de protecció de dades deriva directament del contingut de l'RGPD i la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (LOPDGDD). En qualsevol cas, atesa la rellevància que té la protecció de dades, especialment en àmbits com el que és objecte del projecte de decret, és certament recomanable que s'incloguin previsions que, per molt que pugin semblar òbvies, recorden i posen en valor la protecció de les dades personals que imposa la normativa constitucional i estatutària i la qual, alhora, cal traslladar a l'aplicació pràctica de la normativa reglamentària i al funcionament de la CNVM.

Per aquesta raó, cal posar en connexió l'article 7 del projecte de Decret amb determinades qüestions de funcionament de la CNVM, com ara amb la previsió de l'article 3.2.4 relatiu al deure de col·laboració de les vocalies, així com el "Grup d'anàlisi dels casos de Femicidi" (article 5.5).

L'article 3.2.4, en relació amb les funcions de la CNVM, preveu el següent:

“Les vocalies que integren la Comissió tenen el deure de col·laborar amb l’enviament de la informació sol·licitada per a l’elaboració dels informes d’avaluació. La Comissió ha de fer publicitat i difusió de l’informe anual, com a mínim, per mitjans electrònics a través de l’espai web del departament competent en l’abordatge de les violències masclistes, sens perjudici d’altres espais.”

L’article 4.1.5 del projecte de Decret preveu, entre altres qüestions, quines persones han d’integrar, sigui a raó del seu càrrec o per designació, les vocalies de la CNVM, i entre les quals assenyala que hi ha d’haver un representant de l’Ajuntament de Barcelona, la Fiscalia Superior de Catalunya, la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, la Societat Catalana de Ginecologia i Obstetrícia, el Consell de la Gent Gran de Catalunya, el Consell Nacional LGTBIQ+, el Consell de la discapacitat de Catalunya i del Centre d’Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, entre d’altres.

I, en relació amb el “Grup d’anàlisi dels casos de Femicidi”, l’article 5.5 del projecte de Decret estableix que té per finalitat *“conèixer i analitzar les circumstàncies de cada femicidi, amb la voluntat darrera de proposar millores o canvis que possibilitin millorar l’abordatge de les violències masclistes i garantir els drets de les dones”*.

Alhora, també pot ser rellevant relacionar l’article 7 del projecte de Decret amb la previsió de l’article 5.8, el qual preveu que la CNVM recull l’experiència del territori a partir del desplegament de determinats òrgans per a cadascuna de les vegueries, en els següents termes:

- “a) La Mesa Institucional és l’òrgan polític i estratègic, té l’objectiu de vetllar pel compromís polític i el suport institucional que possibiliti el correcte funcionament del Circuit d’Abordatge de les Violències Masclistes a cada vegueria.*
- b) La Comissió Tècnica, com a òrgan tècnic i estratègic que dona suport als Equips Comarcals i els Equips de Proximitat i ha de proporcionar les eines necessàries perquè el Circuit d’Abordatge de les Violències Masclistes funcioni correctament a nivell operatiu. Per aconseguir aquests objectius ha de treballar de forma conjunta amb la Mesa Institucional.*
- c) Els Equips Locals o Comarcals tenen l’objectiu de garantir la intervenció coordinada i en xarxa de les violències masclistes que tenen lloc a la comarca o al municipi, dinamitzant i coordinant els equips professionals de proximitat en els circuits corresponents. Són òrgans principalment operatius, que han de poder elevar a la comissió tècnica les seves aportacions estratègiques.*
- d) Els Agents de Proximitat tenen l’objectiu de desenvolupar les tasques de prevenció, reparació i investigació de les situacions de violència masclista que visquin o hagin viscut dones, adolescents i infants en el territori, així com de desenvolupar el treball en xarxa de base.”*

De l’anàlisi de les previsions dels articles exposats, és clar que la CNVM pot arribar a tractar gran quantitat d’informació l’origen de la qual pot ser molt divers. I, alhora, d’acord amb el que s’ha avançat, no sembla que es pugui descartar el fet que la CNVM, segons es desprèn del projecte de Decret tramès, tracti dades relatives a persones físiques identificades o identificables, en particular, relativa a les dones que es troben en situacions de violència masclista, i fins i tot també llurs fills i filles dependents.

En la mesura que la CNVM tracti dades personals, la normativa de protecció de dades és plenament aplicable.

Així doncs, cal fer avinent que d'acord amb el que preveu l'article 5.1.a), qualsevol tractament de dades personals ha de ser lícit, lleial i transparent en relació amb l'interessat i, en aquest sentit, l'RGPD estableix la necessitat de concórrer en alguna de les bases jurídiques de l'article 6.1, entre les quals l'apartat c) preveu el supòsit que el tractament "es necesario para el cumplimiento de una obligación legal aplicable al responsable del tratamiento" i, l'apartat e), quan "el tratamiento es necesario para el cumplimiento de una misión realizada en interés público o en el ejercicio de poderes públicos conferidos al responsable del tratamiento."

Tal com es desprèn de l'article 6.3 de l'RGPD i recull expressament l'article 8 de l'LOPDGDD, el tractament de dades només podrà considerar-se fonamentat en aquestes bases jurídiques de l'article 6.1.c) i e) de l'RGPD quan així ho estableixi una norma amb rang de llei.

I, a més, cal tenir en compte altres consideracions en el cas que el tractament de dades personals dut a terme, si escau, per la CNVM, afecti també a categories especials de dades personals a què fa referència l'article 9 de l'RGPD.

L'article 9 de l'RGPD estableix la prohibició general del tractament de dades personals "[...] que revelen el origen étnico o racial, las opiniones políticas, las convicciones religiosas o filosóficas, o la afiliación sindical, y el tratamiento de datos genéticos, datos biométricos dirigidos a identificar de manera unívoca a una persona física, datos relativos a la salud o datos relativos a la vida sexual o las de orientación sexual de una persona física", llevat que concorri alguna de les circumstàncies a què es refereix l'apartat segon.

I, l'article 9 de l'LOPDGDD, estableix el següent:

"1. A los efectos del artículo 9.2.a) del Reglamento (UE) 2016/679, a fin de evitar situaciones discriminatorias, el solo consentimiento del afectado no bastará para levantar la prohibición del tratamiento de datos cuya finalidad principal sea identificar su ideología, afiliación sindical, religión, orientación sexual, creencias u origen racial o étnico.

Lo dispuesto en el párrafo anterior no impedirá el tratamiento de dichos datos al amparo de los restantes supuestos contemplados en el artículo 9.2 del Reglamento (UE) 2016/679, cuando así proceda.

2. Los tratamientos de datos contemplados en las letras g), h) e i) del artículo 9.2 del Reglamento (UE) 2016/679 fundados en el Derecho español deberán estar amparados en una norma con rango de ley, que podrá establecer requisitos adicionales relativos a su seguridad y confidencialidad.

En particular, dicha norma podrá amparar el tratamiento de datos en el ámbito de la salud cuando así lo exija la gestión de los sistemas y servicios de asistencia sanitaria y social, pública y privada, o la ejecución de un contrato de seguro del que el afectado sea parte."

Així doncs, el tractament de categories especials de dades s'ha de dur a terme sobre la base del que preveu l'article 9 de l'RGPD i l'article 9 de l'LOPDGDD, però també ha de tenir en compte determinades qüestions a les quals ens referim a continuació.

El considerant 10 de l'RGPD preveu el següent:

*“El presente Reglamento reconoce también un margen de maniobra para que los Estados miembros especifiquen sus normas, inclusive para el tratamiento de categorías especiales de datos personales («datos sensibles»). En este sentido, el presente Reglamento no excluye el Derecho de los Estados miembros que determina las circunstancias relativas a situaciones específicas de tratamiento, **incluida la indicación pormenorizada de las condiciones en las que el tratamiento de datos personales es lícito.**”*

I, en relació amb aquesta qüestió, la Sentència del Tribunal Constitucional 76/2019 ha establert el següent:

“El tratamiento de las categorías especiales de datos personales es uno de los ámbitos en los que de manera expresa el Reglamento general de protección de datos ha reconocido a los Estados miembros «margen de maniobra» a la hora de «especificar sus normas», tal como lo califica su considerando 10. [...]. El reglamento contiene, por tanto, una obligación concreta de los Estados miembros de establecer tales garantías, en el caso de que habiliten para tratar los datos personales especialmente protegidos.” (FJ4)

I, al Fonament Jurídic 5, afegeix:

“Esta doble función de la reserva de ley se traduce en una doble exigencia: por un lado, la necesaria intervención de la ley para habilitar la injerencia; y, por otro lado, esa norma legal «ha de reunir todas aquellas características indispensables como garantía de la seguridad jurídica», esto es, «ha de expresar todos y cada uno de los presupuestos y condiciones de la intervención» (STC 49/1999, FJ 4). En otras palabras, «no sólo excluye apoderamientos a favor de las normas reglamentarias [...], sino que también implica otras exigencias respecto al contenido de la Ley que establece tales límites» (STC 292/2000, FJ 15).” (FJ5d)

I, pel que fa a les garanties adequades, el Fonament Jurídic 6 estableix el següent:

“6. A la vista de los potenciales efectos intrusivos en el derecho fundamental afectado que resultan del tratamiento de datos personales, la jurisprudencia de este Tribunal le exige al legislador que, además de cumplir los requisitos anteriormente mencionados, también establezca garantías adecuadas de tipo técnico, organizativo y procedimental, que prevengan los riesgos de distinta probabilidad y gravedad y mitiguen sus efectos, pues solo así se puede procurar el respeto del contenido esencial del propio derecho fundamental. (...)

c) La necesidad de disponer de garantías adecuadas es especialmente importante cuando el tratamiento afecta a categorías especiales de datos, también llamados datos sensibles, pues el uso de estos últimos es susceptible de comprometer más directamente la dignidad, la libertad y el libre desarrollo de la personalidad.

(...)

Las garantías adecuadas deben velar por que el tratamiento de datos se realice en condiciones que aseguren la transparencia, la supervisión y la tutela judicial efectiva, y deben procurar que los datos no se recojan de forma desproporcionada y no se

utilicen para fines distintos de los que justificaron su obtención. La naturaleza y el alcance de las garantías que resulten constitucionalmente exigibles en cada caso dependerán de tres factores esencialmente: el tipo de tratamiento de datos que se pretende llevar a cabo; la naturaleza de los datos; y la probabilidad y la gravedad de los riesgos de abuso y de utilización ilícita que, a su vez, están vinculadas al tipo de tratamiento y a la categoría de datos de que se trate. Así, no plantean los mismos problemas una recogida de datos con fines estadísticos que una recogida de datos con un fin concreto. Tampoco supone el mismo grado de injerencia la recopilación y el procesamiento de datos anónimos que la recopilación y el procesamiento de datos personales que se toman individualmente y no se anonimizan, como no es lo mismo el tratamiento de datos personales que revelen el origen étnico o racial, las opiniones políticas, la salud, la vida sexual o la orientación sexual de una persona física, que el tratamiento de otro tipo de datos.

El nivel y la naturaleza de las garantías adecuadas no se pueden determinar de una vez para todas, pues, por un lado, deben revisarse y actualizarse cuando sea necesario y, por otro lado, el principio de proporcionalidad obliga a verificar si, con el desarrollo de la tecnología, aparecen posibilidades de tratamiento que resultan menos intrusivas o potencialmente menos peligrosas para los derechos fundamentales.

*d) En conclusión, las opiniones políticas son datos personales sensibles cuya necesidad de protección es, en esa medida, superior a la de otros datos personales. Una protección adecuada y específica frente a su tratamiento constituye, en suma, una exigencia constitucional, sin perjuicio de que, como se ha visto, también represente una exigencia derivada del Derecho de la Unión Europea. **Por tanto, el legislador está constitucionalmente obligado a adecuar la protección que dispensa a dichos datos personales, en su caso, imponiendo mayores exigencias a fin de que puedan ser objeto de tratamiento y previendo garantías específicas en su tratamiento, además de las que puedan ser comunes o generales.***

En resum, en qualsevol cas, el tractament de categories especials de dades requereix que concorri alguna de les circumstàncies i condicions a les quals fa referència l'article 9 de l'RGPD, i article 9 de l'LOPDGDD, així com d'acord amb la doctrina constitucional. En particular, (1) és necessari que estigui previst per llei, sense que es pugui remetre a una norma reglamentària posterior o a les decisions que pugui prendre a posteriori el responsable del tractament, (2) on s'estableixi de manera clara la finalitat del tractament de les dades, sense que sigui suficient una menció genèrica a aquesta finalitat, de manera que detalli les restriccions del dret fonamental (regles clares sobre l'abast i el contingut dels tractaments de dades que autoritza) i, alhora, (3) estableixi garanties adequades per protegir els drets dels interessats, que garanteixin la transparència, la supervisió i la tutela judicial efectiva, que no es recullin de forma desproporcionada i no s'utilitzin per a finalitats diferents de les que van justificar la seva obtenció.

Però, a més, cal advertir que el responsable del tractament igualment ha de vetllar per aconseguir amb la resta de principis i garanties que estableix la normativa de protecció de dades, com ara el principi de minimització de dades (article 5.1.c) de l'RGPD) i el principi d'integritat i confidencialitat (article 5.1.f) de l'RGPD), en relació amb les garanties de seguretat de les dades a què es refereix l'article 32 de l'RGPD.

Així doncs, encara que l'article 32 de l'RGPD estableix que els responsables del tractament i els encarregats del tractament han d'aplicar les mesures tècniques i organitzatives

apropiades per a garantir un nivell de seguretat adequat al risc, com ara la pseudonimització i el xifratge de les dades personals, és evident que això no exclou la necessitat d'haver de tenir en compte també el principi de minimització de dades (“*los datos personales serán: [...] adecuados, pertinentes y limitados a lo necesario en relación con los fines para los que son tratados (<< minimización de datos >>)*”).

A tal efecte, resulten il·lustratives les *Directrius 4/2019 relatives a l'article 25 Protecció de dades des del disseny i per defecte* del Comitè Europeu de Protecció de Dades (CEPD) (https://edpb.europa.eu/system/files/2021-04/edpb_guidelines_201904_dataprotection_by_design_and_by_default_v2.0_es.pdf), les quals desenvolupen a l'apartat 76 els elements essencials des del disseny i per defecte en relació amb la minimització de dades:

- *Evitación de datos: Se evitará todo tratamiento de datos personales cuando ello sea posible para cumplir la finalidad pertinente.*
- *Limitación: Se limitará la cantidad de datos personales recogidos a lo estrictamente necesario para el fin previsto.*
- *Limitación de acceso: Se configurará el tratamiento de datos de manera que se minimice el número de personas que necesiten acceder a datos personales para desempeñar sus funciones, y se limitará el acceso en consecuencia.*
- *Pertinencia: Los datos personales deben ser pertinentes para el tratamiento en cuestión, y el responsable del tratamiento deberá poder acreditar dicha pertinencia.*
- *Necesidad: Cada categoría de datos personales será necesaria para los fines especificados y solo deberá ser objeto de tratamiento si no es posible cumplir la finalidad por otros medios.*
- *Agregación: Deberán utilizarse datos agregados cuando sea posible.*
- *Seudonimización: Se deberán seudonimizar los datos personales en cuanto ya no sea necesario tener datos personales identificables directamente, y se conservarán las claves de identificación por separado.*
- *Anonimización y supresión: Cuando los datos personales no sean o hayan dejado de ser necesarios para el fin previsto, serán anonimizados o suprimidos.*
- *Flujo de datos: El flujo de datos deberá ser lo suficientemente eficiente como para no crear más copias de las necesarias.*
- *«Estado de la técnica»: El responsable del tratamiento debe aplicar tecnologías actualizadas y adecuadas para evitar y minimizar el uso de datos.”*

Conclusió

Examinat el projecte de Decret de la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra les violències Masclistes, es considera adequat a les previsions establertes a la normativa sobre protecció de dades personals, sens perjudici de les consideracions fetes en aquest informe.

Barcelona, 3 d'abril de 2023